

Завдання до самостійних занять
Форма навчання: дистанційна (лекції/семінари)
з 12.05.2020 – 22.05.2020
Предмет «Ведучий обрядових дій»,
група БСМ 12-7 - 1,БСМ 12-7- 2
3 курс.

Професор Матушенко Валерій Борисович

ел адреса : matushenko-valeriy@ukr.net

Завдання № 4 на карантин з 12.05. до 22.05. 2020 р. :

1. Підготувати режисерською групою на чолі із старостою Перепелицевою Олександрою сценарний план та літературний сценарій проведення українського весілля з зазначенням усіх обрядових дій власневесільного циклу.
2. Розподілити ролі проведення весільного свята для кожного студента групи та узгодити з викладачем і скласти графік проведення дистанційних репетицій.
3. Підготуватися до заліку з предмету «Ведучий обрядових дій», який відбудеться 08.06.2020 р. о 10.10
4. Усім боржникам групи, щоб бути допущеними до Заліку, направити на ел. адресу викладача до 22.05.2020 р. свої семінарські доповіді.
5. Список боржників :
 1. Дринь Владислав – Завдання №2, №3;
 2. Пославський Владислав - №1, №2, №3;
 3. Субота Євген - №3;
 4. Шестопал Іван - №3

Тема 5. Традиційне і сучасне українське весілля як система обрядових дій

Три обрядові цикли основних весільних обрядів. Схема № 1 – традиційне українське весілля. **Система обрядових дій традиційного українського весілля середньої Наддніпрянщини (кін. XIX – поч. XX ст.).** Обряди передвесільного циклу : сватання, оглядини, заручини, плетення вінків, прикрашення гільця, випікання короваю, дівич-вечір, розплетення коси, народне вінчання (благословення батьків молодої), запросини. Обряди власневесільного циклу: весільний „поїзд” молодого, викуп молодої, перейма, вінчання в церкві, зустріч молодих батьками, обдарування, посад, з'єднання посадних свічок, викрадення молодої, чоботи, розрізання сватами весільного

короваю, частування короваем усіх присутніх, „шмаління” молодої, „комора”. Обряди післявесільного циклу : „покриття” молодої, сніданок молодої, „цигани”, „перезва”, „почесна”, „биття” каші, „медовий” місяць.

Схема № 2 – сучасне українське весілля. Система обрядових дій сучасного українського весілля. Обряди передвесільного циклу : сватання, заручини, запрошення. Обряди власневесільного циклу : викуп молодої, реєстрація в ЗАГСі, вінчання в церкві, зустріч молодих батьками, вручення подарунків, викрадення туфлі у молодої, знаходження молодими своїх половин із зав’язаними очима, викрадення молодої, «прописка» зятя в сім’ю до тещі, розрізання сватами весільного короваю, частування короваем усіх присутніх, зняття фати з молодої, визначення наступної нареченої та нареченого, розрізання молодими весільного торта, віншування батьків молодят, фінальний танок молодих. Обряд післявесільного циклу – сніданок у молодих. Порівняльна характеристика традиційних та сучасних обрядодій. Українські весільні обряди в селах та в містах, їх відмінності та особливості.

Тема 6. Українські обрядові свята

Широке використання обрядів та традицій на сучасних святах. Місце і роль святково-обрядового дійства в культурно-масовій роботі. Обряди календарного циклу. Практична підготовка ведучого до проведення обрядів. Новий рік(1.01). Різдво Христове(7.01). Старий новий рік(14.01). Водохреща(19.01). День Святого Валентина(14.02). Стрітіння Господнє (15.02). Перехідне свято - Проводи Зими(Масляна: Лютий - березень). Благовіщення (07.04). Перехідне свято – Великдень(Пасха-19.04). Свято Весняного Луки (05.05). Свято Весняного Юрія(06.05). Свято Бориса і Гліба(15.05). День Святого Миколая – весняного(22.05). Перехідне свято – Трійця(травень – червень). Зелені свята(Початок червня). Івана Купала(07.07). Свято Петра і Павла(12.07). Свято хрещення Київської Русі(27-28.07). Свято Іллі Пророка(02.08). Медовий Спас. Маковій(14.08). Яблуневий Спас(19.08). Перша Пречиста(28.08). Успіння Пресвятої Богородиці(Горіховий Спас – 29.08). Головосік(11.09). Семена Стовпника (Старослов’янський Новий рік – 14.09). Друга Пречиста(21.09). Воздвиження Христа(27.09). Віри, Надії,Любові(30.09). Свято Трохима(02.10). Свято Покрови - День українського козацтва, Свято захисника Вітчизни(14.10). Свято Луки(31.10). Свято Кузьми-Дем’яна(14.11). Свято Михайла(21.11). Свято Пилипа – останній день м’ясиць року(27.11). Третя Пречиста(04.12). Свято Катерини – дівочі гадання(7.12). Свято Зимового Юрія(09.12). Свято Андрія – дівочі гадання та чоловічі обрядодії(13.12). День Святого Миколая - зимового(19.12).

Тема 7. Особливості еволюції сучасних форм обрядовості

Історія трансформації весільної обрядовості. Релігійний вплив на формування весільних обрядів. Священне писання Старого Завіту про шлюб. Новий Завіт про шлюб. Термін „заручини”. Обряди в Древній Греції, Риму, Єгипті, Ізраїлі. Висновок нового шлюбу. Тексти Тертуліана, пов'язані з висновком шлюбу в нехристиянському греко-римському світі. Співвідношення літургійної і правової сторін висновку шлюбу. Пари, що не уклали церковний шлюб. Шлюби християн з язичниками. Повна християнізація людського життя, в тому числі шлюбних відносин. Ознаки християнізації – присутність на весіллях єпископа. Древні весільні обряди часів Київської Русі. Обряд викрадення нареченої перед весіллям без її згоди. 988 рік – прийняття християнства на території Київської Русі. Почав діяти Номоканон – збори візантійського сімейного права. Статут київського князя Ярослава Мудрого, де містилася заборона видавати заміж силою. З XI до XIII ст. церковне вінчання для князів та вищих прошарків суспільства. З XIII ст. обов'язковий церковний шлюб для всього населення. Письмові документи про шлюб – шлюбні таблиці, акти, письмові договори, свідоцтво про вінчання, шлюбна змова. Весільні європейські традиції середніх віків. Пробний шлюб. Обітниця безшлюбності. Сватання. Самосватання. Дореволюційне російське шлюбне право. Визнання у суспільстві релігійного шлюбу. Шлюб розкольників. Декрет Радянської влади від 18 грудня 1917 р. «Про цивільний шлюб, про дітей і про введення книг записів актів громадянського стану». Обряд церковного вінчання. Зміна прізвища чоловіком та дружиною в день весілля. Повний перехід від шлюбу церковного до цивільного. Закон про шлюб та сім'ю в Україні.

Тема 8. Ведучий обрядових дій сучасного весілля

Весільна обрядовість – один із найстійкіших і найскладніших компонентів традиційно-побутової культури. Структура обрядової дії складається з учасників та атрибутів обряду. Схема №3 – структура обрядових дій сучасного весілля середньої Наддніпрянщини. Послідовний і скрупульозний розгляд десяти основних сучасних обрядів. Викуп молодим своєї нареченої в день весілля. Зустріч молодих батьками. Викрадення туфлі молодої з викупом. Знаходження молодими своїх половин із зав'язаними очима. Викрадення самої нареченої. Обряд прописки зятя в сім'ю до тещі. Розрізання весільного короваю та частування всіх присутніх. Зняття фати з молодої. Визначення наступної нареченої. Визначення наступного нареченого. Віншування батьків молодят. Запалення весільної свічки. Фінальний танок молодят. Особливості проведення ведучим обрядових свят.

Рекомендована література:

1. Матушенко В.Б. Організація і методика проведення весільних свят: підручник. – Київ: НАКККіМ, 2013. – 200 с.
2. Матушенко В.Б. Ведучий обрядових дій : робоча програма навчальної дисципліни. – Київ: НАКККіМ, 2019. – 19 с.
3. Матушенко В.Б. Організація і методика проведення весільних свят: навчально-методичний комплекс. – Київ: НАКККіМ, 2012. – 52 с.
4. Скуратівський В.Т. Дідух: свята українського народу. – Київ: Освіта, 1995. – 272 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://books.google.com.ua/books>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B4%D0%B5%D1%8F>
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0_%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%B0
4. <https://nakkkim.edu.ua/images/Special-Science-Council/Materialy-Dysertacyi/2017-Samaia/Samaya-disser.pdf>
5. file:///C:/Users/%D0%9E%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Downloads/apitphk_2018_40_21.pdf
6. <https://studfile.net/preview/5453308/page:3/>
7. <https://ukrainian.voanews.com/a/clowning/1516068.html>
8. <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/348-hudozhno-tvorcha-dijalnist-majstriv-klounadi-osoblivosti-artistichnoyi-individualnosti.html>
9. <https://studfile.net/preview/7082428/page:3/>

Предмет – «Ведучий обрядових дій», група БСМ 12-7 - 2, 3 курс.

Завдання № 4 на карантин з 12.05. до 22.05. 2020 р. :

1. Підготувати режисерською групою на чолі із старостою Клименко Дариною сценарний план та літературний сценарій проведення українського весілля з зазначенням усіх обрядових дій власневесільного циклу.
2. Розподілити ролі проведення весільного свята для кожного студента групи та узгодити з викладачем і скласти графік проведення дистанційних репетицій.
3. Підготуватися до заліку з предмету «Ведучий обрядових дій», який відбудеться 08.06.2020 р. о 12.00.
4. Усім боржникам групи, щоб бути допущеними до Заліку, направити на ел. адресу викладача до 21.05.2020 р. свої семінарські доповіді.

5. Список боржників : 1. Андрієнко Настя – Завдання №2, №3;
2. Барабаш Мирослава - №2, №3;
3. Бахшиєва Ельвіра - №1, №2, №3;
4. Кіно Данііл - №2, №3;
5. Романенко Тіна - №2, №3;
6. Сведенюк Владислав - №2, №3;
7. Ужман Владислав - №1, №2, №3;
8. Хвостик Ольга - №1, № 2, №3.

Тема 5. Традиційне і сучасне українське весілля як система обрядових дій

Три обрядові цикли основних весільних обрядів. Схема № 1 – традиційне українське весілля. **Система обрядових дій традиційного українського весілля середньої Наддніпрянщини (кін. XIX – поч. XX ст.).** Обряди передвесільного циклу : сватання, оглядини, заручини, плетення вінків, прикрашення гільця, випікання короваю, дівич-вечір, розплетення коси, народне вінчання (благословення батьків молодої), запросини. Обряди власневесільного циклу: весільний „поїзд” молодого, викуп молодої, перейма, вінчання в церкві, зустріч молодих батьками, обдарування, посад, з’єднання посадних свічок, викрадення молодої, чоботи, розрізання сватами весільного короваю, частування короваем усіх присутніх, „шмаління” молодої, „комора”. Обряди післявесільного циклу : „покриття” молодої, сніданок молодої, „цигани”, „перезва”, „почесна”, „биття” каші, „медовий” місяць.

Схема № 2 – сучасне українське весілля. **Система обрядових дій сучасного українського весілля.** Обряди передвесільного циклу : сватання, заручини, запрошення. Обряди власневесільного циклу : викуп молодої, реєстрація в ЗАГСі, вінчання в церкві, зустріч молодих батьками, вручення подарунків, викрадення туфлі у молодої, знаходження молодими своїх половин із зав’язаними очима, викрадення молодої, «прописка» зятя в сім’ю до тещі, розрізання сватами весільного короваю, частування короваем усіх присутніх, зняття фати з молодої, визначення наступної нареченої та нареченого, розрізання молодими весільного торта, віншування батьків молодят, фінальний танок молодих. Обряд післявесільного циклу – сніданок у молодих. Порівняльна характеристика традиційних та сучасних обрядодій. Українські весільні обряди в селах та в містах, їх відмінності та особливості.

Тема 6. Українські обрядові свята

Широке використання обрядів та традицій на сучасних святах. Місце і роль святково-обрядового дійства в культурно-масовій роботі. Обряди календарного циклу. Практична підготовка ведучого до проведення обрядів. Новий рік(1.01). Різдво Христове(7.01). Старий новий рік(14.01). Водохреща(19.01). День Святого Валентина(14.02). Стрітєння Господнє (15.02). Перехідне свято - Проводи Зими(Масляна: Лютий - березень). Благовіщення (07.04). Перехідне свято – Великдень(Пасха-19.04). Свято Весняного Луки (05.05). Свято Весняного Юрія(06.05). Свято Бориса і Гліба(15.05). День Святого Миколая – весняного(22.05). Перехідне свято – Трійця(травень – червень). Зелені свята(Початок червня). Івана Купала(07.07). Свято Петра і Павла(12.07). Свято хрещення Київської Русі(27-28.07). Свято Іллі Пророка(02.08). Медовий Спас. Маковій(14.08). Яблуневий Спас(19.08). Перша Пречиста(28.08). Успіння Пресвятої Богородиці(Горіховий Спас – 29.08). Головосік(11.09). Семена Стопника (Старослов'янський Новий рік – 14.09). Друга Пречиста(21.09). Воздвиження Христа(27.09). Віри, Надії,Любові(30.09). Свято Трохима(02.10). Свято Покрови - День українського козацтва, Свято захисника Вітчизни(14.10). Свято Луки(31.10). Свято Кузьми-Дем'яна(14.11). Свято Михайла(21.11). Свято Пилипа – останній день м'ясниць року(27.11). Третя Пречиста(04.12). Свято Катерини – дівочі гадання(7.12). Свято Зимового Юрія(09.12). Свято Андрія – дівочі гадання та чоловічі обрядодії(13.12). День Святого Миколая - зимового(19.12).

Тема 7. Особливості еволюції сучасних форм обрядовості

Історія трансформації весільної обрядовості. Релігійний вплив на формування весільних обрядів. Священне писання Старого Завіту про шлюб. Новий Завіт про шлюб. Термін „заручини”. Обряди в Древній Греції, Риму, Єгипті, Ізраїлі. Висновок нового шлюбу. Тексти Тертуліана, пов'язані з висновком шлюбу в нехристиянському греко-римському світі. Співвідношення літургійної і правової сторін висновку шлюбу. Пари, що не уклали церковний шлюб. Шлюби християн з язичниками. Повна християнізація людського життя, в тому числі шлюбних відносин. Ознаки християнізації – присутність на весіллях єпископа. Древні весільні обряди часів Київської Русі. Обряд викрадення нареченої перед весіллям без її згоди. 988рік – прийняття християнства на території Київської Русі. Почав діяти Номоканон – збори візантійського сімейного права. Статут київського князя Ярослава Мудрого, де містилася заборона видавати заміж силою. З XI до XIII ст. церковне вінчання для князів та вищих прошарків суспільства. З XIII ст. обов'язковий церковний

шлюб для всього населення. Письмові документи про шлюб – шлюбні таблиці, акти, письмові договори, свідоцтво про вінчання, шлюбна змова. Весільні європейські традиції середніх віків. Пробний шлюб. Обітниця безшлюбності. Сватання. Самосватання. Дореволюційне російське шлюбне право. Визнання у суспільстві релігійного шлюбу. Шлюб розкольників. Декрет Радянської влади від 18 грудня 1917 р. «Про цивільний шлюб, про дітей і про введення книг записів актів громадянського стану». Обряд церковного вінчання. Зміна прізвища чоловіком та дружиною в день весілля. Повний перехід від шлюбу церковного до цивільного. Закон про шлюб та сім'ю в Україні.

Тема 8. Ведучий обрядових дій сучасного весілля

Весільна обрядовість – один із найстійкіших і найскладніших компонентів традиційно-побутової культури. Структура обрядової дії складається з учасників та атрибутів обряду. Схеми №3 – структура обрядових дій сучасного весілля середньої Наддніпряни. Послідовний і скрупульозний розгляд десяти основних сучасних обрядів. Викуп молодим своєї нареченої в день весілля. Зустріч молодих батьками. Викрадення туфлі молодої з викупом. Знаходження молодими своїх половин із зав'язаними очима. Викрадення самої нареченої. Обряд прописки зятя в сім'ю до тещі. Розрізання весільного короваю та частування всіх присутніх. Зняття фати з молодої. Визначення наступної нареченої. Визначення наступного нареченого. Віншування батьків молодят. Запалення весільної свічки. Фінальний танок молодят. Особливості проведення ведучим обрядових свят.

Рекомендована література:

1. Матушенко В.Б. Організація і методика проведення весільних свят: підручник. – Київ: НАКККіМ, 2013. – 200 с.
2. Матушенко В.Б. Ведучий обрядових дій : робоча програма навчальної дисципліни. – Київ: НАКККіМ, 2019. – 19 с.
3. Матушенко В.Б. Організація і методика проведення весільних свят: навчально-методичний комплекс. – Київ: НАКККіМ, 2012. – 52 с.
4. Скуратівський В.Т. Дідух: свята українського народу. – Київ: Освіта, 1995. – 272 с.

Інтернет-ресурси

10. <https://books.google.com.ua/books>

11. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B4%D0%B5%D1%8F>
12. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0_%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%B0
13. <https://nakkim.edu.ua/images/Special-Science-Council/Materialy-Dysertacyi/2017-Samaia/Samaya-disser.pdf>
14. file:///C:/Users/%D0%9E%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Downloads/apitphk_2018_40_21.pdf
15. <https://studfile.net/preview/5453308/page:3/>
16. <https://ukrainian.voanews.com/a/clowning/1516068.html>
17. <http://www.info-library.com.ua/libs/statyya/348-hudozhno-tvorcha-dijalnist-majstriv-klounadi-osoblivosti-artistichnoyi-individualnosti.html>
18. [https://studfile.net/preview/7082428/page:3/.](https://studfile.net/preview/7082428/page:3/)